

Repo, Ters Repo, Alacak ve Borçların Değerlemedinde Uygulanacak Esaslara İlişkin Tebliğ Yaymlandı
DUYURU NO:2007/25

İstanbul, 03.04.2007

03.04.2006 tarih ve 26482 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 369 seri no.lu VUK Genel Tebliği ile repo, ters repo, alacak (mevduat dahil) ve borçların (krediler dahil) değerlemedinde dikkat edilecek hususlara ilişkin açıklamalar yapılmıştır. Bu konuya yönelik ayrıntılı açıklamalar ayrı bir duyuru konusu yapılacaktır.

Bilgilerinize sunulur.

Saygılarımızla.

Arkan & Ergin Uluslararası Denetim ve Y.M.M. A.Ş.
Member Firm of Grant Thornton International

VERGİ USUL KANUNU GENEL TEBLİĞİ (SIRA NO: 369)

Resmi Gazete Tarih : 03 Nisan 2007
Resmi Gazete Sayı : 26482
Maliye Bakanlığında : 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 21/6/2006 tarih ve 26205 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ile yürürlükten kaldırılmıştır. 1/1/2006 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe giren 5520 sayılı Kanunun uygulanmasında birliğin sağlanması amacıyla repo ve ters repo işlemleri, menkul kıymetler ile alacak ve borçların değerlemesine ilişkin açıklamalar bu Tebliğin konusunu oluşturmaktadır.

1. Repo ve ters repo işlemlerinde değerlendirme

Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının (14) numaralı bendinde, (5) numaralı bentte yer alan menkul kıymetlerin (Her nevi tahvil ve Hazine bonoları, Toplu Konut İdaresi ile Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetler) geri alım ve satım taahhüdü ile iktisabı veya elden çıkarılması karşılığında sağlanan menfaatler menkul sermaye iradı olarak sayılmıştır.

Geri alım taahhüdü ile menkul kıymet satışı (repo) ve geri satım taahhüdü ile menkul kıymet alımı (ters repo) işlemleri esas itibarıyla günün faiz koşullarında bir borç para alış verişi işlemi olup geri alım ve satım işlemine konu edilen menkul kıymetler bu işlemlerde bir nevi teminat unsuru olarak kullanılmaktadır. Zira repo ve ters repo işlemlerinde kullanılan faiz oranı, menkul kıymet üzerindeki faiz oranından bağımsız olarak günün piyasa koşullarına göre belirlenmekte, repo ve ters repoya konu menkul kıymetler üzerindeki gelirler repo ve ters repo yoluyla borç para veren tarafa aktarılmamakta ve dolayısıyla repo ve ters repo yoluyla borç para alanlar bu işlemlerden elde ettikleri vergiye tabi kazançlarını bu işlemlere konu olan menkul kıymetlerin piyasa değerlerinden bağımsız olarak belirlemektedirler.

Bu durumda, repo ve ters repoya konu edilen menkul kıymetlerin, her zaman menkul kıymeti geri almakla yükümlü olan tarafından, Vergi Usul Kanununun 279 uncu maddesi çerçevesinde değerlendirme işlemine tabi tutulması gerekmektedir.

Vadesi değerlendirme gününden sonra olan repo ve ters repo işlemleri ile ilgili olarak, değerlendirme gününe kadar tahakkuk eden faiz tutarları, repoya taraf olanlarca ticari kazancın elde edilmesi ile ilgili Gelir Vergisi Kanununun 38 ve 39, Kurumlar Vergisi Kanununun 6 ncı maddesi hükümleri çerçevesinde gelir veya gider olarak dikkate alınacaktır.

2. Menkul kıymetlerin değerlemesinde borsa rayici

Vergi Usul Kanununun 279 uncu maddesinde hisse senetleri ile portföyünün en az %51'i Türkiye'de kurulmuş bulunan şirketlerin hisse senetlerinden oluşan yatırım fonu katılma belgeleri dışında kalan menkul kıymetlerin borsa rayici ile değerlendirileceği hükmü yer almaktadır. Söz konusu madde uyarınca;

- Borsa rayici yoksa veya
- Borsa rayicinin muvazaalı olarak oluştuğu anlaşılırsa,

borsa rayici yerine menkul kıymetin alış bedeline, değerlendirme gününe kadar oluşan gelirin eklenmesi suretiyle bulunacak tutar esas alınacaktır.

Anılan Kanunun 263 üncü maddesinde, borsa rayicinin oluşumunda normal temevvüçler (dalgalanma) dışında bariz kararsızlıklar görülen hallerde değerlemeye takaddüm eden 30 gün içindeki ortalama rayici, borsa rayici olarak esas aldırılmaya Maliye Bakanlığının yetkili olduğu hükmü bulunmaktadır.

Buna göre Maliye Bakanlığı'nca aksi yönde bir düzenleme yapılmadığı sürece, borsada son muamele gününde oluşan rayiç esas alınmak suretiyle değerlendirme yapılacaktır. Ancak daha sonra yapılacak vergi incelemeleri ile borsada oluşturulan rayicinin muvazaalı olduğu anlaşılırsa Vergi Usul Kanunu hükümleri

çerçevesinde gerekli tarhiyatların yapılacağı açıktır.

3. Alacak ve borçların değerlemesi

3.1. Alacakların değerlemesi

Vergi Usul Kanununun 281 inci maddesinde yer alan hükme göre alacaklar mukayyet değerleriyle değerlendirilecektir. Mevduat veya kredi sözleşmelerine müstenit alacaklar ise değerlendirme gününe kadar hesaplanacak faizleriyle birlikte dikkate alınacaktır.

Vadesi gelmemiş olan senede bağlı alacaklar değerlendirme gününün kıymetine irca olunabilir. Bu takdirde, senette faiz nispeti açıklanmış ise bu nispet, açıklanmamışsa Cumhuriyet Merkez Bankasının resmi iskonto haddi uygulanacaktır.

Bankalar ve bankerler ile sigorta şirketleri alacaklarını, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının resmi iskonto haddi veya kendi muamelelerinde uyguladıkları faiz haddi ile değerlendirme günü kıymetine irca edeceklerdir.

Örnek: Hesap dönemi takvim yılı olan (A) Ltd. Şti.'nin (B) Bankasına 13/11/2006 tarihinde 6 ay vadeli mevduat hesabı açtırması halinde, mevduat sözleşmesinden kaynaklanan alacak, hesap dönemi sonuna kadar hesaplanacak faiziyle birlikte dikkate alınacaktır.

3.2. Borçların değerlemesi

Vergi Usul Kanununun 285 inci maddesinde yer alan hükme göre borçlar mukayyet değerleriyle değerlendirilecektir. Mevduat veya kredi sözleşmelerine müstenit borçlar değerlendirme gününe kadar hesaplanacak faizleriyle birlikte dikkate alınacaktır.

Vadesi gelmemiş olan senede bağlı borçlar değerlendirme günü kıymetine irca olunabilir. Bu takdirde senette faiz nispeti açıklanmışsa bu nispet, açıklanmamışsa Cumhuriyet Merkez Bankasının resmi iskonto haddinde bir faiz uygulanacaktır.

Banka ve bankerler ile sigorta şirketleri borçlarını, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına resmi iskonto haddi veya kendi muamelelerinde uyguladıkları faiz haddiyle, değerlendirme günü kıymetine irca edeceklerdir.

Alacak senetlerini değerlendirme gününün kıymetine irca eden mükellefler, borç senetlerini de aynı şekilde işleme tabi tutmak zorundadırlar.

Örnek: Alacakların değerlemesine ilişkin yukarıda belirtilen örnekteki (B) Bankası da 13/11/2006 tarihinde açılan 6 ay vadeli mevduat hesabı için mevduat sözleşmesinden kaynaklanan borcunu hesap dönemi sonuna kadar (31/12/2006) hesapladığı faiziyle birlikte dikkate alacaktır.

Tebliğ olunur.